

PROJEKTLEDARE: SOFIA ERIKSSON
BESTÄLLNINGNUMMER: 103821TV 2

JUSTITIA 2 - FÖRTAL

Om programmet

Vad händer egentligen om man förtalar någon i sociala medier? Vi får följa ett autentiskt rättsfall, Instagramupploppet, där flera unga blev uthängda på Instagram. Vi följer händelsen från början fram till den rättsliga upplösningen. Några unga kvinnliga bloggare berättar om hur de har utsatts för hot och förtal på nätet. Programledaren Dona Hariri diskuterar med panelen om hämnd och förtal. Historikern Christopher O'Reagan reflekterar kring kränkningar och heder.

Ord och begrepp som tas upp i programmet

- Instagram
- upplopp
- kränkning
- fällande dom
- förtal
- förolämpning
- uthängd
- misshandel
- hämnd
- skadestånd
- målsägare
- åtal
- fällande dom
- ungdomstjänst
- ungdomsvård

Kommer du ihåg?

1. Vad betyder förtal?
2. Vad är det för skillnad mellan en förolämpning och förtal?
3. Spelar det någon roll **hur** förtalet gått till, rent juridiskt? Alltså om det skett på nätet, i skolan, skriftligt eller muntligt till exempel.
4. Vilken grupp är mest utsatt för kränkningar på internet?
5. Vart ska man vända sig om man blir utsatt för ett förtalsbrott på internet?
6. Vilka tips gav polisen i programmet på vad man ska göra om man blir utsatt för förtal på internet?
7. Det kommer in många förtalsanmälningar i Sverige per år, men bara några få klaras upp. Varför är det så?
8. Får man hämnas, enligt lagen?

9. Spelar det någon roll om förtal är sant eller inte?
10. Vad innebär ungdomstjänst och ungdomsvård?
11. Vad är BBS-lagen?
12. Vi har en yttrandefrihetsgrundlag i Sverige. Samtidigt är förtal och andra kränkningar förbjudna enligt lag. Hur hänger det ihop?

Diskutera och tänk vidare

1. Vad är värst – förtal på nätet eller irl (in real life)? Förklara hur du tänker.
2. Varför tror du att man väljer att inte anmäla om man blivit utsatt för förtal?
3. Ibland väljer den som blivit utsatt för förtal att hämnas. Hur kan man göra det? Fundera!
4. Tycker du att straffet som tjejerna i Instagrammålet fick var rättvist och bra? Varför/varför inte?
5. När en av de allra första dokusåporna – Robinson - sändes 1997 ledde det till kraftiga reaktioner och en livlig debatt eftersom man kunde bli utröstad. Många menade att det var som mobbning på tv. Ibland brukar människor prata om att vi skjuter på vad som är normen för ett ok beteende, både på nätet och annars. Det här kallas för normalitetsförskjutning. Håller du med om det? Hur tror du att det kommer att vara om tio år? Hur kommer vi då att behandla varandra på nätet?
6. Har de sociala sajterna ett ansvar för vad som händer där? Borde till exempel Instagram ha tagit ett större ansvar i det här målet? Vad tycker du?
7. Vem har störst ansvar för att försöka stoppa förtal mot en person på nätet? Är det den utpekade, skolan, själva sajten, polisen eller någon helt annan? Vad tycker du?
8. Borde unga berätta mer för sina föräldrar om vad som sker på nätet?

Ta reda på mer

1. Hur gick det sedan i Instagrammålet? Vilka konsekvenser fick det för de inblandade, såväl offer som förövare? Vilka konsekvenser fick det i samhället? För lagstiftningen?
2. Leta efter andra förtalsmål. Hittar du något som lett till en fällande dom? Skriv en resumé om ett av fallen du hittat.

Använd det du lärt dig

Här är en påhittad händelse om förtal.

Mirjam har sökt jobb på banken. Det har hon berättat för John, sin kurskamrat från ekonomprogrammet på Lunds Universitetet. Men John vill också ha jobbet och eftersom han vet att arbetsgivare brukar titta på de sökandes Facebookprofil. så lägger han under en påhittad egen profil ut kommentarer på Mirjams vägg. Han skriver att hon fuskade på universitetet och att hon egentligen inte förstår ekonomi alls. Dessutom skriver han att hon har sms-lån och stora skulder till sina föräldrar. Det här ser personerna på banken och Mirjam blir inte ens kallad till intervju. John bli kallad, men får inte jobbet. Vad gör Mirjam nu?

1. Skriv ett brev till banken. Du är Mirjam. Du förklarar exakt vad som hänt och vilka åtgärder du vidtagit efter Johns påhopp. Försök få med flera av orden i rutan ovan. Skriv även bankens svar på Mirjams brev.
2. Några i klassen kan välja att spela in en film utifrån förtalsmålet ovan. Låt filmen sluta innan vi vet hur det gick med jobbet. Spela upp filmen för klassen och diskutera olika troliga sätt som händelsen kan sluta på.